

TAMPEREEN
YLIOPISTO

JOHTAMISKORKEAKOULU

MITÄ OPITTIIN KAINUUN MAAKUNTAVAALEISTA? KAINUUN HALLINTOKOKEILUN ARVIOINNIN NÄKÖKULMA

Demokratiapäivä 17.10.2017, Helsinki

Anni Jäntti

kunta- ja aluejohtamisen yliopistonlehtori

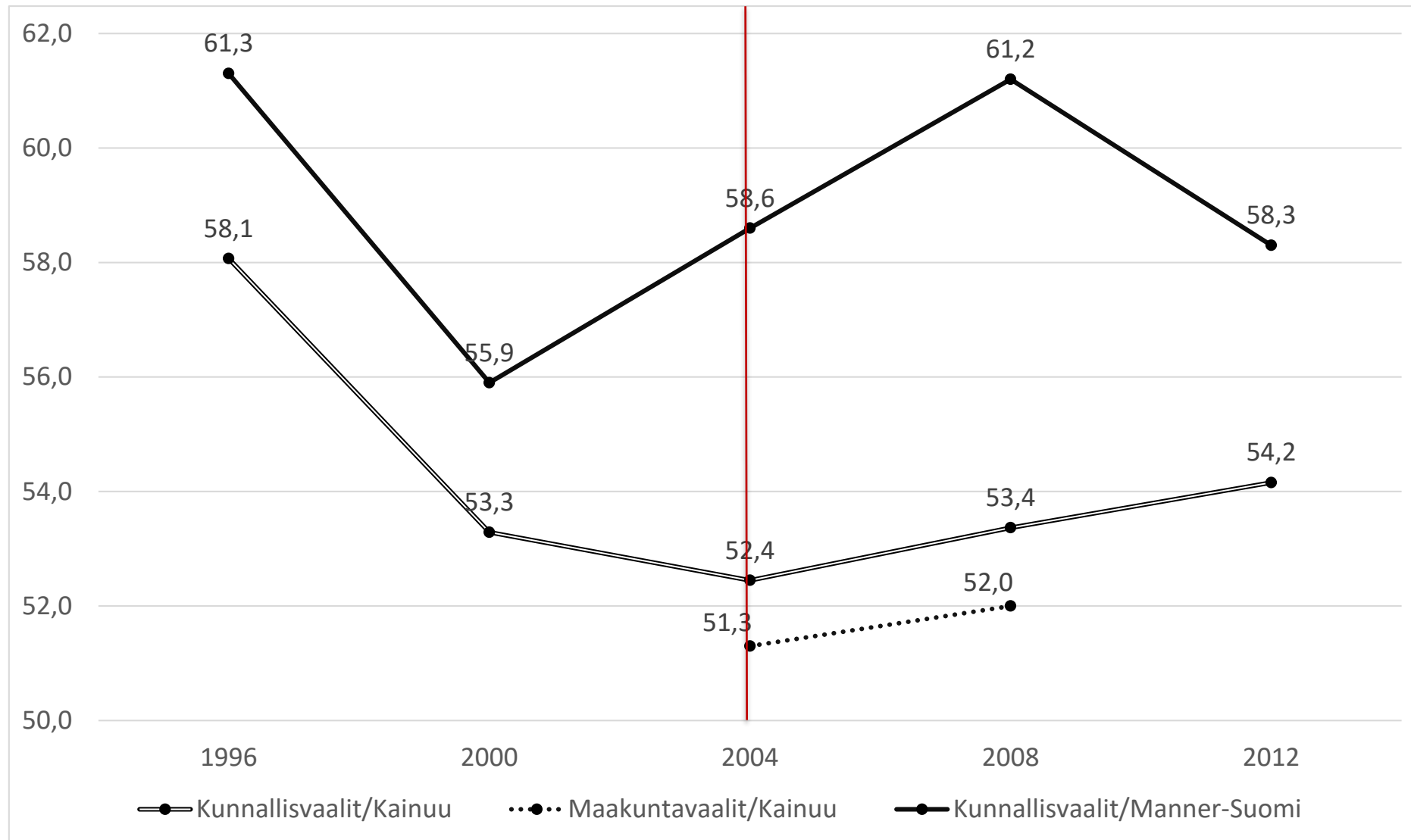
Tampereen yliopisto

KAINUUN HALLINTOKOKEILU 2005-2012

- Tavoitteena oli kokemusten hankkiminen maakunnallisen itsehallinnon vahvistaminen vaikutuksista Kainuun kehittämiseen, peruspalvelujen järjestämiseen, kansalaisten osallistumiseen, maakunnan ja valtion keskushallinnon suhteeseen sekä kuntien ja valtion aluehallinnon toimintaan.
- Suoralla kansanvaalilla valitun maakuntavaltuuston alaisuuteen koottiin kuntien sosiaali- ja terveydenhuolto, toisen asteen koulutuksen järjestäminen, erikoissairaanhoido, maakunnan yleinen elinkeinopolitiikka ja aluekehitystoiminta.
- Maakuntavaalit järjestettiin kunnallisvaalien yhteydessä v. 2004 ja v. 2008.
  - Maakuntavaalijärjestelmää muutettiin vaalien välillä.
  - Vaalipiirinä hallintokokeilualue

ÄÄNESTYSAKTIIVISUUS V. 1996-2012

V. 2004 MAAKUNTAVAALIT KAINUUSSA

- V. 2004 maakuntavaltuustoon valittiin 39 valtuutettua.
  - kuntalakia pienempi valtuustokoko kustannus-, tehokkuus- ja toimintakykyisistä
- 4 % äänistä hylättiin (väärä lippu).
- Vain 15 % äänistä meni muille kuin oman kunnan ehdokkaalle.
- Hare-Niemeyerin menetelmä oli monimutkainen ja johti erikoisiin tuloksiin.
  - Kuntakiintiöillä haluttiin varmistaa, että kaikista kunnista saadaan edustaja valtuustoon ja estää keskuskaupungin ylivalta valtuustossa.
  - Kajaanista valittiin 17 valtuutettua, ilman kiintiöistä määrä olisi ollut 15.
  - Kunnasta, jossa yhden puolueen kannatus ylivoimainen, valittiinkin toisen puolueen ehdokas
    - Esim. Vuolijoen yksi valtuutettu: Paikan sai puolue B, jota oli kannattanut kunnassa 12,4 % äänestäjistä. Puolueen A kannatus oli 48,3 %.
  - Samasta poliittisesta ryhmästä tuli valituksi pienemmällä äänimäärällä kuin samalta listalta jäi valitsematta.

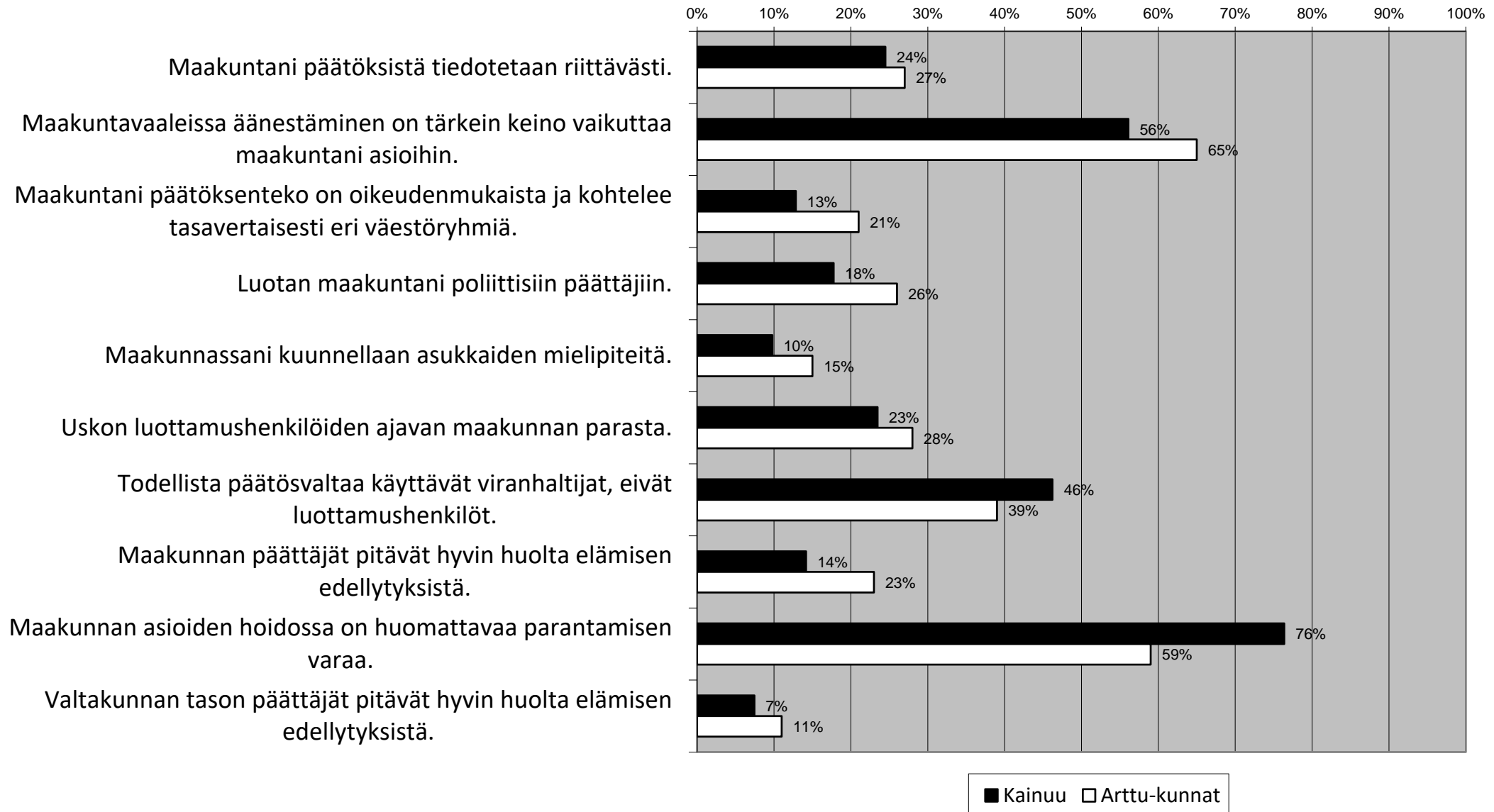

V. 2008 MAAKUNTAVAALIT KAINUUSSA

- V. 2008 Maakuntavaltuustoon valittiin 59 valtuutettua kuntalain mukaisesti.
- Kuntakiintiöstä luopuminen mahdollisti paremmin äänestäjien tahdon toteutumisen poliittisen kannatuksen suhteen.
- Ohjasi valtuuston työtä ajatuksellisesti enemmän siihen suuntaan, että **kyse on maakunnan asioiden päättämisestä, ei oman kotikunnan etujen valvomisesta.**
- Maakuntavaltuutettuja oli jokaisesta kunnasta.
- Äänestyspäätökseen vaikutti kyselyn mukaan eniten henkilö (80 %), toiseksi eniten, että ehdokas on omasta kunnasta (73%).

Suhtautuminen maakunnan päätöksentekoon, samaa mieltä olevien osuus (%)

MITÄ KAINUU OPETTAA?

- Maakuntavaalit kiinnostivat kansalaisia yhtä paljon (tai vähän) kuin kuntavaalit.
- Pelko kuntien merkityksen vähenemisestä osoittautui äänestysaktiivisuuden näkökulmasta liioitteluksi.
- Maakunnallista ajattelua tulee korostaa: maakuntavaaleissa valitaan maakuntalaisten, ei kuntien, edustajia!
  - Keskeistä ei siis saisi olla se, kuinka paljon kustakin kunnasta on valtuutettuja, vaan se, että maakuntavaltuutetut edustavat koko maakunnan asukkaita.
  - Järjestelmä- ja kulttuurikysymys
- Kuilu kansalaisten ja maakunnan johdon.
- Tiedotuksen, viestinnän ja vuorovaikutuksen merkityksen korostuminen.
- Kansalaiset haluavat osallistua ja vaikuttaa myös maakuntatasolla.
- Demokratiaan ja osallistumiseen liittyvät kysymykset vaativat resursseja.
- Osallistuminen on keskeinen hallinnon legitimitteettikysymys, jonka merkitystä ei voi liiaksi korostaa.

KIITOS!

Anni Jäntti
anni.jantti(at)uta.fi

